

[Edel Saunte.]

hospitalerne, så at arbejdet for at undgå psykiske traumer sættes ind i tide.

Jeg er altså, som det vil forstås, meget glad for dette lovforslag og tror, at det virkelig kan blive et våben i det godes tjeneste, men jeg er alligevel bange for, at man måske ikke har taget tilstrækkelig fast om den nælde, der hedder at få den revaliderede ud i arbejdet igen.

Vi har allerede ved en række af arbejdsanvisningskontorerne nogen erfaring for, hvor vanskeligt det er, selv for specialkontorer under arbejdsanvisningen, at få disse mennesker i arbejde igen. Vi har den sørgelige erfaring, at ikke alene arbejdsgivere, men også mange arbejdskammerater har den indstilling, at dette menneske, som er blevet revalideret, kommer og tager en plads fra en anden. Det er ellers ikke noget, vi regner med. Hvis et menneske får en stilling, så får han en stilling, og han tager ikke derved en plads fra en anden, for han har lige så megen ret til arbejdet som en hvilken som helst anden; men i alt fald mange mennesker synes at have den indstilling, at en revalideret eller invalideret person tager en plads fra en anden. Vi kommer til at lære os selv og andre, at invalider har akkurat lige så megen ret til en arbejdsplads som et hvilket som helst andet menneske.

Det er en psykisk baggrund, som vi alle sammen kan være med til at oparbejde, men derudover er det et problem, om der ikke er en økonomisk baggrund, som vi kommer til at se på. Nu sagde jeg før, at vi her i Danmark har en ikke ubetydelig byrde på dette område, men det er dog en byrde, som er for intet at regne i forhold til den store byrde, som de krigsramte lande har haft med at revalidere deres krigsinvalidere, og det er vel også karakteristisk, at samtlige disse lande har måttet gennemføre moderne revalideringslove, har måttet gennemføre lovgivning, der på en eller anden måde hjalp den revaliderede til at komme i arbejde igen.

Man er gået forskellige veje. Man er gået den vej, at man har fastsat en kvotaordning, således at enhver enkelt arbejdsplads, der havde over et vist antal arbejdere ansat, skulle tage en eller flere revaliderede, invaliderede, ind på arbejdspladsen.

Man er gået den vej, at man har givet skatte-tilskud på den måde, at enhver arbejdsgiver, som ansætter en revalideret, ud over det fradrag, som han jo altid har for sin lønudgift til en arbejder, blev berettiget til at fradrage 20 pct., 40 pct. eller 50 pct. af arbejdslønnen som et ekstra fradrag, fordi man regnede med, at arbejdsgiveren havde udgifter ved at beskæftige den invaliderede. Andre steder er man gået den vej, at man direkte giver tilskud til den arbejdsgiver, der tager en revalideret arbejder ind på sin arbejdsplads, således at det udvalg, der står for revalideringen, sammen med den læge, der har været med til at behandle den pågældende, afgør, for hvor lang tid og med hvilke procenter revalideringsudvalget skal betale den ansatte invalideredes arbejdsløn. Det kan f. eks. tænkes, at hvis en arbejdsgiver tager en revalideret ind, får han for 3 måneder fuld refusion af den arbejdsløn, han udbetaler manden, for andre 3 måneder halv refusion, for de sidste 3 måneder måske 25 pct. refusion og derefter ingen refusion. En anden arbejder har måske et handicap af lang varighed, så revalideringsudvalget til stadighed vil betale f. eks. 20 eller 10 pct. af arbejdslønnen til arbejdsgiveren.

Det er min absolutte opfattelse, at hvis denne lov skal komme til at betyde noget virkelig fremskridt for beskæftigelsen af invaliderede personer, må vi i udvalget prøve på at finde en måde, hvorpå vi kan støtte deres tilbagevenden til arbejdsmarkedet. Det er godt at revalidere mennesker, men kun hvis revalideringen fører til noget. Spørgsmålet er, om det ikke er værre at revalidere dem og vække deres forventninger om, at de nu er i stand til at indtage deres plads på arbejdsmarkedet, og så skuffe dem ved ikke at skaffe dem arbejde, end det er overhovedet at lade være at revalidere dem. Jeg tror derfor, at det vil være meget nødvendigt, at vi ved siden af en nøje gennemgang af dette lovforslag virkelig går ind i en debat om, hvad vi skal gøre, når de er revalideret.

Det eneste forsøg på at give dem beskæftigelse findes jo i bestemmelsen om, at man kan pålægge stat, kommuner og koncessionerede selskaber at tage revaliderede i arbejde. Det er udmærket, og det er også muligt, at man kan få noget ud af det på